

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

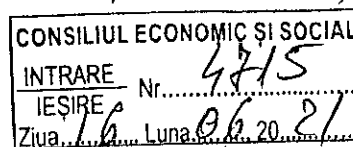
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Biroul permanent al Senatului

395 / 20.09.2021

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind interzicerea discriminării pe motiv de vaccinare (b222/26.05.2021)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind interzicerea discriminării pe motiv de vaccinare (b222/26.05.2021)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 16.06.2021, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.25/04.03.2021, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea motivare:

- raportat la prevederea de la art. 1, este inutilă precizarea că inițiativa este în deplină concordanță cu prevederile constituționale ori prevederile unor tratate fundamentale, practică neuzuală, în contextul în care toate actele normative ar trebui să precizeze, în acest caz, această concordanță, relevantă fiind respectarea în concret a acestor reglementări de rang superior;
- în ceea ce privește prevederile art. 2, reglementarea unei răspunderi în cazul efectului indirect este exagerată și cazurile care ar atrage răspunderea sunt dificil de previzionat pentru a răspunde garanțiilor necesare;

- art. 4 reglementează elemente neconforme din perspectiva efectelor juridice, sancționând cu nulitatea faptele juridice și incluzând în sfera subiecților persoanele fizice sau juridice de drept privat, care ar fi sancționate pentru decizii ce intră în sfera exercițiului libertăților acestora, cu atât mai mult în relațiile dintre neprofesioniști;
- art. 5 continuă suita de reglementări neproporționale și nerezonabile, stabilind natura absolută a nulității, putând fi constată la solicitarea oricărei persoane. Coroborat cu art. 4, regula determină vocația unui terț interesat de a solicita constatarea nulității unui act, deși interesul normei este pur privat, specific nulității relative. De asemenea, termenul de 3 zile este la fel de exagerat, similar cu acțiunea în constatarea nulității unei acțiuni de ordonanță președințială, câtă vreme nu este clar dacă ar fi automat îndeplinite condițiile urgenței, astfel cum sunt acestea reglementate în NCPC;
- propunerea legislativă atribuie competența materială a judecării apelului în materie civilă Înaltei Curți de Casație și Justiție, creând o excepție absolută în materie civilă la ÎCCJ, fără nicio justificare admisibilă;
- chiar dacă intenția inițiatorilor, de evitare a unei situații discriminatorii, este de înțeles, propunerea este mult prea generală și poate permite crearea unor situații de abuz sau a unor situații în care sănătatea unor persoane să fie pusă în pericol, prin neluarea măsurilor necesare de siguranță, care ar putea intra în categoria celor sancționabile prin demersul legislativ;
- nu se oferă niciun fel de alternativă pentru entitățile (instituții culturale, universități, companii aeriene, entități din sectorul HoReCa etc.) care ar lua respectivele măsuri potențial interpretabile ca discriminatorii;
- în exemplele furnizate în cadrul expunerii de motive, entitățile respective (universități, instituții culturale) oferă mai multe posibilități prin care persoana care dorește să participe la unele evenimente să poată dovedi că nu este infectată cu virusul care a ucis mai multe milioane de oameni pe tot cuprinsul globului. Astfel, nu se poate afirma cu certitudine că respectivele entități discriminează persoanele nevaccinate, din moment ce le oferă multiple variante prin care pot dovedi că nu sunt un pericol pentru cei din jurul lor;
- o potențială situație cu adevărat discriminatorie în contextul actualei pandemii, neluată în calcul de inițiatori, este reprezentată de faptul că vaccinul (și implicit și posibilitatea dovedirii vaccinării) este gratuit pentru cetățenii României, în timp ce toate celelalte variante de a demonstra că nu sunt infectați implică anumite costuri, deloc neglijabile;
- discriminarea pe motive de vaccinare/ nevaccinare nu este neconstituțională, ci un instrument de care Guvernul are nevoie într-o pandemie, a cărei utilizare este asumată politic și care, mai mult sau mai puțin, va fi decontată politic în cadrul alegerilor;
- cadrul legislativ în vigoare reprezentat de Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și

completările ulterioare, asigură deja contestarea, constatarea și sancționarea eventualelor acte sau fapte de discriminare pe motiv de statut de vaccinat/nevaccinat. Supralegherarea propusă prin propunerea legislativă ignoră atât existența unui cadru legal acoperitor, cât și principiul de drept constituțional prevăzut de art. 53 din Constituția României, care stabilește că restrângerea unor drepturi, atât timp cât e realizată prin lege, pentru motive care țin de sănătatea publică și prin măsuri adecvate și proporționale, este constituțională;

- sancțiunile invocate în expunerea de motive nu lipsesc din Legea nr. 46/2003 privind drepturilor pacientului, cu modificările și completările ulterioare, iar art. 13-14 nu prevăd obligativitatea consimțământului privind actele medicale, așa cum se arată în motivare, ci dreptul de a refuza sau opri o intervenție medicală, cu asumarea în scris a răspunderii. Mai mult decât atât, dacă tot se invocă Constituția în expunerea de motive, aceasta, la art. 16 prevede egalitatea *“în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*, nu libertatea absolută de a face orice își dorește un individ;
- de asemenea, art. 20 din Constituție mai statuează că:

“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

Art. 29 din Declarația Universală a Dreptului Omului stipulează că:

”1. Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.

2. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om nu este supus decât numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute juste cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.”

Dreptul la sănătate, consfințit prin Constituție la art. 34, stipulează că:

(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

(3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

Astfel, nu poate fi îngrădit de dreptul la libertate, interpretat în mod eronat de inițiatorii proiectului de lege ca fiind un drept absolut, fără obligații față de societate.

- statul are obligația să vegheze la sănătatea publică, prin urmare dreptul/ libertatea individului de a nu se vaccina nu trebuie să afecteze dreptul la sănătate al unei colectivități. Prin urmare pentru persoanele care optează pentru a nu se vaccina trebuie adoptate măsuri prin care să li se permită accesul la anumite servicii publice, dar prin care să se garanteze asigurarea sănătății publice, cum ar fi, spre exemplu, testare sau certificate care să ateste imunizarea pe cale naturală;
- propunerea legislativă susține interzicerea discriminării pe motiv de vaccinare, plecând de la ideea ca vaccinarea obligatorie aduce atingere drepturilor fundamentale și libertăților individuale.

Fundamentarea însă nu corespunde adevărului, mai ales din considerentele că:

1. În România vaccinarea nu este obligatorie.
2. Accesul este condiționat de o suma de reguli care prevăd ca în lipsa vaccinului pot fi prezentate dovezi alternative, obiectivul fiind dovedirea stării de sănătate a persoanelor care ar participa împreună la un eveniment, nu interzicerea participării/accesului pentru cei nevaccinați: *“Participarea la activitățile prevăzute la alin. (1), este permisă doar pentru persoanele care sunt vaccinate împotriva virusului SARS-CoV-2 și pentru care au trecut 10 zile de la finalizarea schemei complete de vaccinare, persoanele care prezintă rezultatul negativ al unui test RT-PCR pentru infecția cu virusul SARSCoV-2 nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul negativ certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore, precum și pentru persoanele care se află în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 90-a zi ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2, fapt dovedit prin documente medicale (test RT-PCR pozitiv la data diagnosticului, bilet de externare din spital sau test care să dovedească prezența de anticorpi de tip IgG efectuat cu maxim 14 zile anterior desfășurării activității).” (HOTĂRÂRE nr. 32 din 27.05.2021 privind propunerea adoptării unor măsuri de relaxare în contextul evoluției pandemiei de COVID-19 și completarea Hotărârii Comitetului Național pentru Situații de Urgență nr. 28 din 14.05.2021).*
3. O alternativă a fost oferită studenților nevaccinați și prin Decizia nr. 516 din 12 mai 2021 a Consiliului de Administrație în cazul UMF Iași. Situația e identică și în cazul celorlalte exemple la care se face referire în fundamentarea propunerii legislative. Așadar, nu este vorba despre o interdicție/ discriminare/ segregare, ci de o încercare de menținere a unor reguli în interesul sănătății publice. Față de cele menționate, ca fapte pe care se fundamentează propunerea legislativă, și Avocatul Poporului, la sesizarea Ligii Studenților Iași, s-a autosesizat, prin documentul cu nr. 10040 din 17 mai 2021, în scrisoarea trimisă către UMF menționându-se că vaccinarea nu e obligatorie și că solicitarea unui test ar putea fi inechitabilă pentru studenții cu venituri reduse. Se pune astfel întrebarea dacă UMF Iași s-a gândit la oferirea unei posibilități de

sprijin pentru studenții care nu își permit testarea și nu sunt vaccinați. Astfel, problema sesizată nu reprezintă o discriminare, ci aduce echitate.

- propunerea legislativă aduce de fapt în discuție obligativitatea vaccinării pentru participarea la viața publică, ceea ce e o temă falsă, având în vedere că sunt alternative care să asigure participarea celor nevaccinați;
- contrapunerea a două drepturi - **dreptul** a viață privată și la **libertate** de gândire, manifestată în acest caz ca libertatea de a alege dacă te vaccinezi, și dreptul la sănătate - însemnând implicit și garantarea implementărilor măsurilor de sănătate publică (așadar, în cazul particular în discuție, ășuri antiCOVID 19) a fost tranșată deja la CEDO în cazul Vavříčka ș.a. contra Republica Cehă), în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că vaccinarea obligatorie nu încalcă nici dreptul la viață privată, nici libertatea de gândire, conștiință și religie. Marea Cameră a Curții a stabilit că „principiul solidarității sociale poate justifica impunerea vaccinării tuturor, când este vorba despre protejarea persoanelor mai vulnerabile.” Pentru a pronunța decizia, Curtea a reținut că legislația națională din Cehia prevede că pot fi primiți în creșe și grădinițe copiii vaccinați, cei imunizați altfel, ori cei care nu pot fi vaccinați din anumite motive legate de sănătate. Chiar dacă legislația internă prevede obligativitatea vaccinării, acest fapt nu implică și administrarea forțată a vaccinurilor. Astfel, pentru copiii cu vârste mai mici de 15 ani, responsabilitatea pentru vaccinare aparține părinților;
- dacă inițiatorii consideră oportună o asemenea temă pentru legiferare, trebuie întâi demonstrate care dintre drepturi este mai important: libertatea de a alege a celor nevaccinați sau dreptul la sănătate a celor care vor să nu fie puși în pericol prin prezenta celor potențial infectați, sănătatea publică drept scop prioritar. Nu se pot neglija aspecte precum cel menționat de art 34 din Constituția României: “(1) *Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat. (2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice*”, sau Articolul 2 din DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI, care menționează ca “*Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără niciun fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări*”; Articolul 3: “*Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale*”. Prin urmare, considerăm că aceasta este mai degrabă o temă ce necesită dezbateri între specialiștii în drept și chiar cu cetățenii, iar tratarea prin lege, în favoarea unei opinii anume, poate duce la situația în care apar două reglementări legale, opuse ca sens, ambele susținute de elemente de drept, dar nu ambele susținute de precedente de la CEDO.

Președinte,
Bogdan SIMION

